

Sajtóanyag

Bíróság tíz állam Európai Unióhoz való csatlakozásának 20. évfordulóját ünnepli: új alkotmányos pillanat Európa számára

Tartalom

Átfogó hatás.....	2
Bevezetés	2
Szervezet és működés	2
Történeti ítélkezési gyakorlat	3
Jogviták és munkateher	4
Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (előzetes döntéshozatal iránti kérelmek) (2004-2024)	4
Az épületek.....	8

Átfogó hatás

Bevezetés

Újonnan csatlakozó államok, növekvő intézmény. A valamennyi európai ország közös jövőjének építése a második világháború végét követően napjainkig több szakaszban valósult meg. Az 1957-ben hat alapító országot számláló Európai Közösség, majd az Európai Unió (EU) fokozatosan növekedett és jutott el odáig, hogy jelenleg 27 tagja van.

Az egymást követő bővítések közül a 2004-es volt méretét tekintve a legjelentősebb. 2004. május 1-jén ugyanis az Unió egyszerre tíz új tagállamot üdvözölhetett: a Cseh Köztársaságot, Észtországot, Ciprust, Lettországot, Litvániát, Magyarországot, Máltát, Lengyelországot, Szlovákiát és Szlovéniát. Ezzel a tagállamok száma 15-ről 25-re emelkedett.

Milyen hatása volt ennek a jelentős eseménynek az Unió igazságszolgáltatási intézményére, különösen annak szervezetére és működésére, valamint munkaterhére?

Szervezet és működés

- A Bíróságra és a Törvényszékre 10–10 bírát neveztek ki ([Tíz új tagállam Európai Unióhoz történő csatlakozásának feltételeiről szóló okmány](#)).
- A Bíróság főtanácsnokainak száma 2004-ben változatlanul 8 maradt. A főtanácsnokok száma csak 2013-ban emelkedett 11-re (a Szerződés úgy rendelkezik, hogy a Bíróság kérésére a Tanács egyhangú határozattal megnövelheti a főtanácsnokok számát, összhangban [a Lisszaboni Szerződéshez csatolt 38. Nyilatkozattal](#)).
- A Nizzai Szerződés, lehetővé téve a Bíróság és a Törvényszék számára, hogy megfeleljenek a bővítéshez kapcsolódó kihívásoknak, bevezetett bizonyos módosításokat az új bírák beilleszkedésének elősegítése és a megnövekedett munkateher kezelése érdekében:
 - nem minden ügyben születik feltétlenül főtanácsnoki indítvány. Tehát amikor a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügy nem vet fel új jogkérdést, a főtanácsnok meghallgatását követően határozhat úgy, hogy az ügyet főtanácsnoki indítvány nélkül bírálja el.
 - **a bírák száma a tagállamok számával** összefüggésben kerül meghatározásra. A Bíróság esetében e szám megegyezik a tagállamok számával. A Törvényszék esetében e szám *legalább* megegyezik a tagállamok számával, de nyitva áll a lehetőség a bírák számának növelése előtt.
 - létrehozták a **nagytanácsot**, amely tagjainak számát a Bíróság Alapokmánya tizenháromban határozza meg (amely szám mára tizenötre emelkedett). Ezen, a legfontosabb jogviták tárgyában eljáró ítélkezési tanács elnöki tisztjét a Bíróság elnöke tölti be, és az elnökhelyettes ugyancsak tagja.
 - **a hatáskörök Bíróság és Törvényszék közötti megosztása** módosult: a Törvényszék ezentúl hatáskörrel rendelkezik első fokon valamennyi közvetlen

kereset elsőfokú elbírálására, egyes különleges keresetek kivételével.

- A Bíróság átruházta a Törvényszékre az Alapokmány által meghatározott különleges tárgykörökre vonatkozó **előzetes döntéshozatal iránti kérelmek** elbírálására vonatkozó hatáskörét. E hatáskört a Törvényszék jelenleg még nem gyakorolja. 2022 novemberében ugyanakkor a Bíróság jogalkotási kérelemmel fordult az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz annak érdekében, hogy egyrészt előzetes döntéshozatali hatáskörét a Törvényszékre ruházhassa hat különleges ügycsoport (a közös hozzáadottértékadó-rendszer, a jövedéki adók, a vámkódex és az áruknak a Kombinált Nomenklatúrában történő tarifális besorolása, az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kereskedelmi rendszere) vonatkozásában, másrészt a Törvényszék határozatai ellen benyújtott fellebbezések előzetes megengedhetővé nyilvánítására irányuló (eredetileg 2019 májusában hatályba lépett) mechanizmus alkalmazási körének kiterjesztése iránt.

- A személyzeti állományt illetően az **intézménynél alkalmazott személyzet létszáma** 1010-ről (2000-ben), 1140-re (2003-ban), majd 1641-re (2004-ben) **nőtt**.

Év	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Költségvetésből fizetett álláshelyek	1010	1140	1641	1743	1882	1927	1998	2073	2110	2302

- Az intézmény költségvetése ugyancsak nőtt.

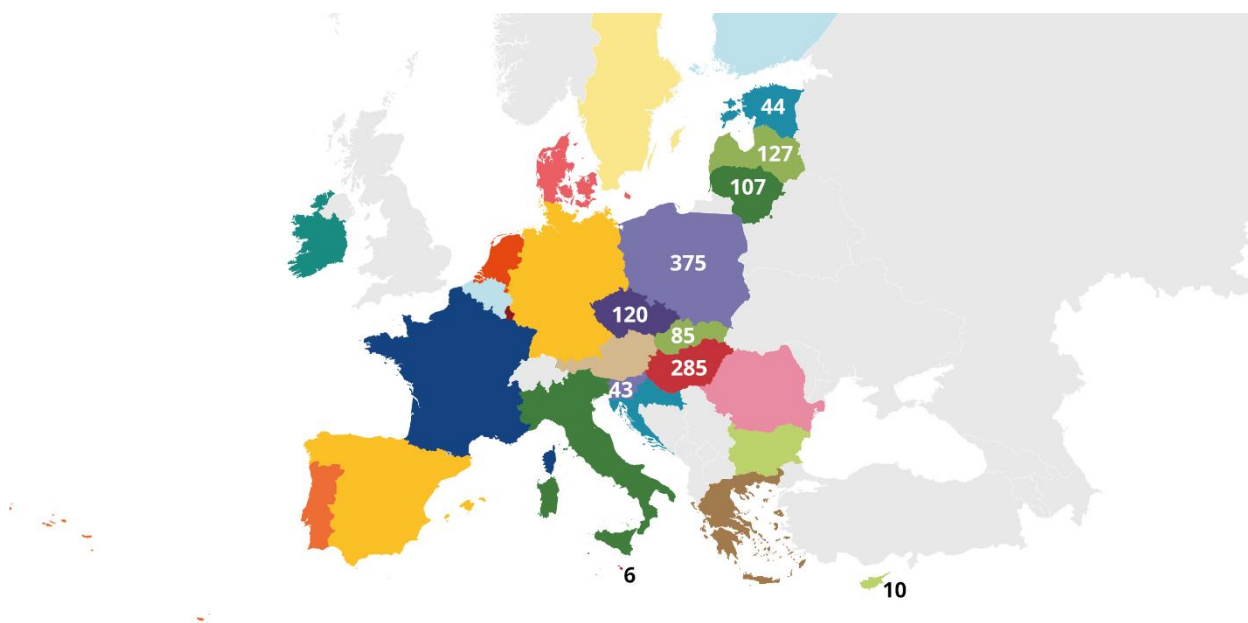
Év	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Költségvetés millió euró	131,3	150,6	235	229	272,2	329,3	357,1	436,6	464,8	486

Történeti ítélezési gyakorlat

A 2004-es csatlakozás keretében az intézmény összeállított egy, kezdetben az 1954–2000 közötti időszakból származó 57 ítéletből álló listát, amelyeket először a nemzeti fordítóközpontok lefordítottak és lektoráltak, majd a Bíróság nyelvi egységei véglegesítették. A Bíróság nyelvi egységei egy 2001 és 2004 áprilisa közötti 79 határozatból álló második csomagot is lefordítottak a 2004-ben csatlakozott tagállamok nyelveire (https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_14955/hu/).

Jogviták és munkateher

- A 2004-ben csatlakozott tagállamok jelentős mértékben hozzájárultak az európai jogi integrációhoz: a 10 csatlakozó állam bíróságaitól 2004. május 1-től 2024. március 31-ig **1202** előzetes döntéshozatal iránti kérelem érkezett.
- A legelső előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket már 2004-ben előterjesztették (2 ügy Magyarországról).
- Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek száma viszonylag csekély maradt az első években (2006-ban kevesebb mint 10). Ezt követően e szám jelentős növekedésnek indult (2008-ban 20, 2011-ben 45, 2014-ben 65, 2020-ban 103), mielőtt a jelenlegi szinten stabilizálódott (2023-ban 120).

Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (előzetes döntéshozatal iránti kérelmek) (2004-2024¹)

Év	Cseh Köztársaság	Észtország	Ciprus	Lettország	Litvánia	Magyarország	Málta	Lengyelország	Szlovénia
2004	0	0	0	0	0	2	0	0	0
2005	1	0	0	0	0	3	0	1	0
2006	3	0	0	0	1	4	0	2	0
2007	2	2	0	0	1	2	0	7	0
2008	1	2	1	3	3	6	0	4	0
2009	5	2	1	4	3	10	1	10	2
2010	3	0	0	3	2	6	0	8	1
2011	5	1	0	10	1	13	0	11	1
2012	7	5	0	5	2	18	1	6	0

¹ 2024. március 31.

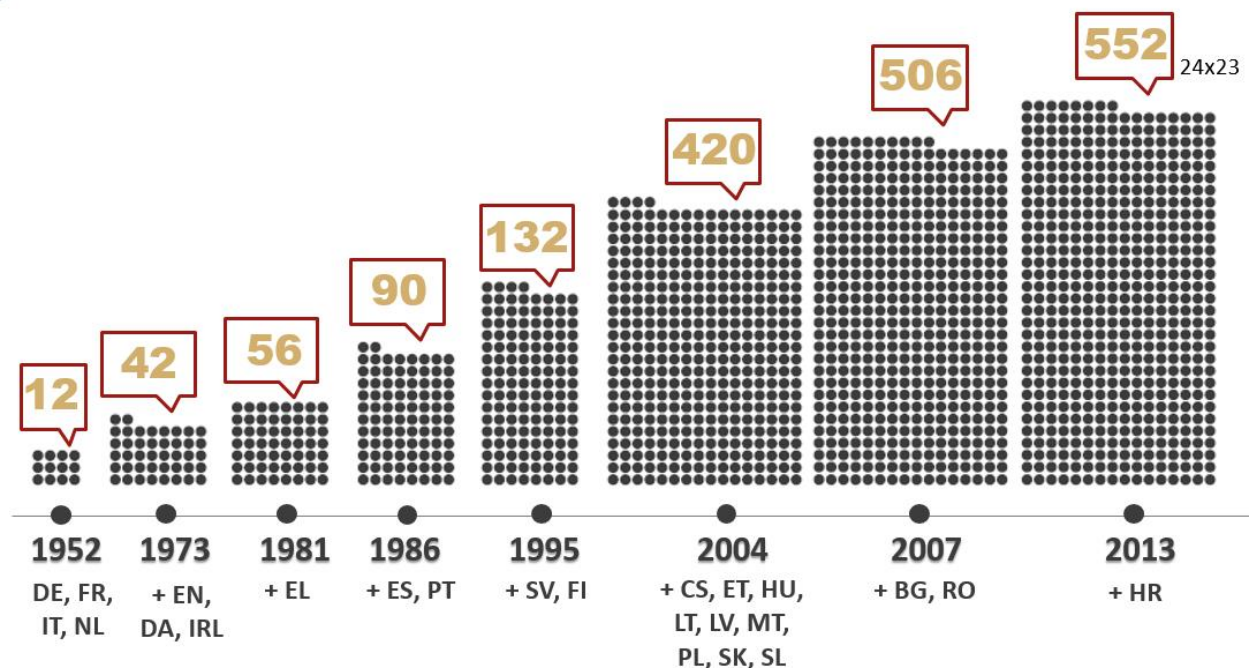
2013	7	3	3	5	10	20	0	11	1
2014	6	0	2	7	6	23	0	14	4
2015	8	2	0	9	8	14	0	15	5
2016	5	1	0	9	8	15	1	19	3
2017	4	7	0	5	10	22	0	19	3
2018	12	2	1	5	6	29	0	31	2
2019	5	3	1	12	7	20	1	39	5
2020	9	3	0	17	7	18	0	41	2
2021	8	2	0	12	15	17	0	34	7
2022	13	4	0	4	6	20	0	39	0
2023	12	4	1	15	6	18	2	48	6
2024	4	1	0	2	5	5	0	16	1
Összesen	120	44	10	127	107	285	6	375	43

- A 2004-es bővítés az Európai Unió Bíróságának **nyelvi rendszerére** is jelentős befolyással volt.
- Noha létrehozásakor az az Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK) 4 hivatalos nyelvet számlált, az ezt követő csatlakozások alkalmával e szám nőtt: 1974-ben 7-re, 1981-ben 8-ra, 1986-ban 10-re, 1995-ben 12-re, majd **2004-ben 21-re emelkedett a hivatalos nyelvek száma**. A további bővítéseknek köszönhetően a hivatalos nyelvek száma jelenleg 24.
- A Bíróság és a Törvényszék előtt a 24 hivatalos nyelv mindegyikén indítható eljárás és tárgyalható ügy, és - néhány kivételtől eltekintve – mindkét ítélkezési fórum határozatai hozzáférhetőek mind a 24 nyelven. Ez a teljes többnyelvűség elve.
- „A Bíróság nyelvi szolgálatot hoz létre, amelynek tagjai megfelelő jogi képzettséggel és az Unió több hivatalos nyelvének alapos ismeretével rendelkező szakértők” (az eljárási szabályzat 42. cikke).

- A hivatalos nyelvek számának ezen emelkedése folytán jelentősen megnőtt a nyelvkombinációk száma: 12-ről (1952) 420-ra (2004) (jelenleg 552).

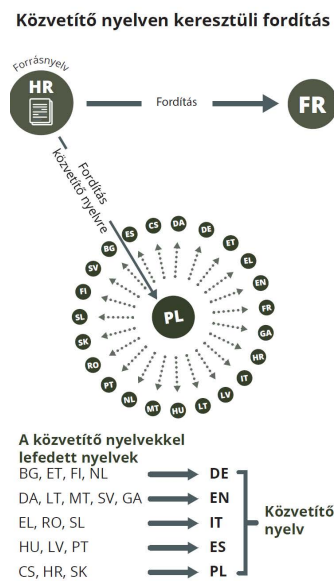
NYELVKOMBINÁCIÓK

- A Bíróság és a Törvényszék különösen a 2004-es bővítést követően fokozatosan megvalósított számos olyan intézkedést, amely a fordítás területén a hatékonyság növelését és a munkateher kezelését célozza. Felülvizsgálták az ítéletek és végzések közzétételére vonatkozó gyakorlatukat is (szelektív közzététel). Ugyanezen célból csökkentették a lefordítandó dokumentumok hosszát és megszüntették a Bíróságon a tárgyalásra készített jelentést. Ezenkívül 2013 óta a Törvényszék dönthet úgy, hogy egyes ítéleteket teljes egészében csak az eljárás nyelvén tesz közzé, és a többi nyelven kivonatokat készít, amelyekben az ítéletnek csak azok a pontjai szerepelnek, amelyek közzétételét célszerűnek tartja. 2014-ben ekként 40%-kal sikerült csökkenteni a fordítási munkaterhet.
- A 2004-es bővítésre való felkészülés során hozott másik intézkedés az volt, hogy az eredeti nyelvről történő közvetlen fordítás mellett bevezetették az úgynevezett „közvetítő” nyelvek által történő fordítás rendszerét. Annak érdekében, hogy kezelhetővé váljon a nyelvkombinációk számának megsokszorozódása, amely a hivatalos nyelvek száma növekedésének a következménye, úgy döntöttek, hogy amennyiben nincs mód közvetlen fordításra, a német, angol, spanyol, olasz és – 2019 óta – a lengyel nyelvből készül a fordítás. E nyelveket „közvetítő nyelveknek” nevezik, mivel ezen öt nyelv egyikére fordítják le a nyelvek előre meghatározott beosztásának megfelelően a bármely egyéb nyelven

(közvetített nyelvek) szerkesztett szövegeket, hogy aztán a kért nyelvekre fordítsák őket, amint azt az alábbi ábra bemutatja. Tekintettel a francia nyelv által betöltött különleges szerepre (a bírák közötti párbeszéd nyelve az eljárásokban), francia nyelvből minden más nyelvre közvetlen fordítás készül. A francia nyelvi jogi szakfordítási egység az EU minden hivatalos nyelvét lefedi.

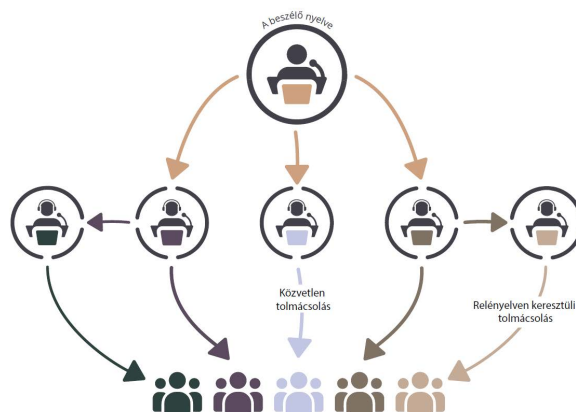
[ÁBRA: „Közvetítő nyelv útján történő fordítás]

Ami a tolmácsokat illeti, ők annak érdekében, hogy a legkevésbé gyakori nyelvkombinációkban is mindig biztosítani tudják a tolmácsolást, egyre gyakrabban fordulnak olyan tolmácsolási technikákhoz, mint az úgynevezett „relé” nyelven keresztül történő tolmácsolás vagy a „retúr” tolmácsolás. Az első esetben a tolmácsolás nem közvetlenül abból a nyelvből történik, amelyen a felszólaló beszél, hanem egy másik tolmács által nyújtott tolmácsolásból, a második esetben a felszólaló szavait olyan, vele azonos anyanyelvű tolmács adja vissza, aki képes arra, hogy a beszédet egy másik nyelvre tolmácsolja.

[ÁBRA: „közvetlen vagy relé nyelv útján történő tolmácsolás]

Közvetlen vagy relényelven keresztüli tolmácsolás

Az épületek

Ami az ingatlanokat illeti, a 2004-es bővítést a Bíróság 1972 óta Luxembourg-Kirchbergben található Főépületének bővítése és felújítása kísérte (az épületek történetéről lásd: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3943801/hu/).